

Σταύρος Γ. Ντάγιος

Ελλάδα και Αλβανία: 50 χρόνια αμοιβαίας δυσπιστίας (1945-1991)

Εκδόσεις Literatus

497 σελίδες

ISBN 978-618-82114-0-7

Η παλιννόστηση χιλιάδων Ελλήνων που διαβιούσαν στη Βόρεια Ήπειρο, καθώς και η σταδιακή ένταξη στην Ελλάδα ακόμα περισσότερων Αλβανών τα τελευταία 25 χρόνια νομοτελειακά θα δημιουργούσαν κάποια στιγμή και την ανάγκη μελέτης της ιστορίας των Ελληνο-αλβανικών σχέσεων. Η διερεύνηση αυτού του εξαιρετικά ακανθώδους κεφαλαίου της Βαλκανικής ιστορίας είχε και έχει να αντιμετωπίσει σειρά δυσχερειών που σχετίζονται με τη προσβασιμότητα πηγών, την πλήρη, παράλληλη κατανόηση της ελληνικής και αλβανικής γλώσσας, την αμοιβαία δυσπιστία των δύο λαών για την ερμηνεία του ιστορικού παρελθόντος και φυσικά τις διάφορες πολιτικές αξιώσεις που εγείρονται κατά καιρούς στο πλαίσιο των ελληνοαλβανικών σχέσεων που αντλούν την νομιμοποίησή τους από πρόσφατα ιστορικά συμβάντα.

Αυτή ακριβώς την ανάγκη επιχειρεί να καλύψει το πολύ ενδιαφέρον αλλά και αιρετικό βιβλίο του Σταύρου Γ. Ντάγιου, *Ελλάδα και Αλβανία: 50 χρόνια αμοιβαίας δυσπιστίας (1945-1991)*. Το εν λόγω βιβλίο πραγματεύεται, με ιδιαίτερα αντισυμβατική γλώσσα, τις ελληνοαλβανικές σχέσεις κατά τη διάρκεια της επιβολής του κομμουνιστικού καθεστώτος στην Αλβανία και τη θέση του Βορειοηπειρωτικού ελληνισμού, μέσω πρωτογενούς αρχειακού υλικού από ελληνικά, αλβανικά και ξένα αρχεία, παραθέτοντας παράλληλα μια λεπτομερή ιστορική ανασκόπηση των ελληνοαλβανικών σχέσεων από την ίδρυση του αλβανικού κράτους (1912) έως την επικράτηση του κομμουνιστικού καθεστώτος (1944).

Τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει ο συγγραφέας είναι εξόχως ενδιαφέροντα αλλά και προκλητικά. Σύμφωνα με τον Ντάγιο, το “κατ’ ευφημισμό”, όπως ο ίδιος διατείνεται, κομμουνιστικό καθεστώς της Αλβανίας υπήρξε ένα κολαστήριο μαζικών δολοφονιών, αλλότριο προς τη συμβατική του εικόνα, η οποία σύμφωνα με το συγγραφέα καλλιεργήθηκε από την κομμουνιστική βιβλιογραφία της Αλβανίας στοχεύοντας στη δημιουργία ενός ψευδούς μύθου περί ελληνικής ενοχής και αλβανικής θυματοποίησης κυρίως αναφορικά με τη μεταχείριση των Τσάμηδων στη Θεσπρωτία. Ενώ ο συγγραφέας

αποφαίνεται θετικά για τη διεθνιστική στάση του ΕΑΜ κατά τη διάρκεια της κατοχής και τις προσπάθειές του να κατευνάσει τις εθνικιστικές και μισαλλόδοξες συμπεριφορές μεταξύ Ελλήνων, Τσάμηδων και Αλβανών, προκειμένου να συγκροτήσει κοινό αντιστασιακό κίνημα εναντίον των δυνάμεων του άξονα, εμφανίζεται ιδιαίτερα επικριτικός απέναντι στο ελληνικό κομμουνιστικό κίνημα για τη θέση του για το Βορειοηπειρωτικό ζήτημα και τις σχέσεις του με αλβανική ηγεσία από την περίοδο του εμφυλίου και μετά. Πρόκειται για απόψεις που σε πολλές περιπτώσεις αντιβαίνουν κατεστημένες θέσεις της υπάρχουσας βιβλιογραφίας και αναμένεται να πυροδοτήσουν έναν διάλογο, στον οποίο πρέπει σε κάθε περίπτωση να διατυπωθεί με επιχειρήματα και νηφαλιότητα κριτικός αντίλογος στο βιβλίο που θα επιτρέψει τον σχηματισμό μιας σφαιρικής εικόνας για το εν πολλοίς άγνωστο αλλά και ιδιαίτερα συναισθηματικά φορτισμένο κεφάλαιο της Νεοελληνικής και Βαλκανικής ιστορίας.

Δρ. Ανδρέας Στεργίου

Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας